

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งเน้นรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม เพื่อค้นหาคุณค่าที่มีอยู่ในตัวตนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยทุกฝ่าย กระตุ้นให้เกิดความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกที่เป็นตัวตนที่แท้จริง เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน เข้าใจและเข้าถึงปัญหา จากความต้องการที่แท้จริง เกิดการร่วมกันระดมความคิดในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคและร่วมกันพัฒนาเพื่อให้เกิดรูปแบบ (Model) การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง

3.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้เป็นแหล่งข้อมูล

3.1.1. พื้นที่ในการศึกษา

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยมุ่งศึกษาสภาวะการทำประมงพื้นบ้านและการตลาดอาหารทะเล โดยใช้แนวคิดห่วงโซ่มูลค่าในธุรกิจอาหารทะเลที่เกิดจากการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ดังนั้นการศึกษาจึงจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในผู้ประกอบการธุรกิจการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ตั้งของทั้งสองจังหวัดมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและติดกับประเทศเพื่อนบ้านคือกัมพูชา ของภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งผู้ประกอบการทำประมงพื้นบ้านเป็นอาชีพหลักส่วนใหญ่ และที่สำคัญในเขตภาคตะวันออก โดยองค์ประกอบของโซ่มูลค่าจะเริ่มตั้งแต่โซ่ต้นน้ำ คือ แหล่งธรรมชาติของวัตถุดิบอาหารทะเล โซ่กลางน้ำ ได้แก่ การขนส่งรวมและการกระจายสินค้า สะพานปลา ไปจนถึงร้านจำหน่ายอาหารทะเล แบบสดและได้มีการแปรรูปเป็นอาหารพร้อมจำหน่ายและร้านอาหาร และโซ่ปลายน้ำ คือผู้บริโภคอาหารทะเล ทั้งผู้บริโภคที่ซื้อแบบสดและแบบปรุงสุกแล้ว

3.1.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

คือ เกษตรกรทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด รวมไปถึงการรวมกลุ่มในรูปแบบของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน และ/หรือสหกรณ์ประมง ซึ่งทำการเก็บตัวอย่างโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposing Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือเชิงกอนทิมะ

(Snowball Sampling) ตั้งแต่ต้นน้ำ คือเกษตรกรผู้ทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ไปจนถึงปลายน้ำ คือ ผู้บริโภคอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยเริ่มต้นจากห่วงโซ่ต้นน้ำ จากประมงพื้นบ้านซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะเจาะจงกลุ่มตัวอย่างสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน

พื้นที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จันทบุรี	1.กลุ่มประมงพื้นบ้าน ตำบลบางชัน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	20
	2.กลุ่มประมงพื้นบ้านจ้าวหลาว ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่	20
	3.กลุ่มประมงพื้นบ้านปากน้ำกระแจะ หมู่ที่ 1 ตำบลกระแจะ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี	20
	4.กลุ่มประมงพื้นบ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์	20
	5.กลุ่มประมงพื้นบ้านท่าแฉลบ หมู่ 9, 10 ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง	20
ตราด	1.กลุ่มประมงพื้นบ้านตำบลไม้รูด จังหวัดตราด	20
	2.กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านโน ตำบลหนองคันทรัง อำเภอเมือง จังหวัดตราด	20
	3.กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านท้ายเขา หมู่ 1 ตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ	20
	4. กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านหัวถนน หมู่ 3 ตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ	20
	5.กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านแหลมโปิ๊ะ หมู่ 1 ตำบลห้วงน้ำขาว อำเภอเมือง	20
รวมกลุ่มตัวอย่าง		200

ด้านผู้บริโภคประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจะทำการศึกษาพฤติกรรมความต้องการอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ครั้งนี้จะทำการศึกษาถึงห่วงโซ่มูลค่ากลางน้ำและปลายน้ำ ของธุรกิจอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาจากกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการอาหารทะเล เพื่อให้ทราบถึงกลุ่มลูกค้าหลักของธุรกิจอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหารทะเลของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นพฤติกรรมความต้องการอาหารทะเลในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

แบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภค ปัจจัยนำเข้า (Inbound Logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) การบริการ (Service) โดย

ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวนทั้งสิ้น 20 ราย ในแต่ละจังหวัด และผู้บริโภครที่บริโภคอาหารทะเล จำนวน 100 ราย ในแต่ละจังหวัด ส่วนขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยได้กำหนดประเด็นของคำถามในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภค ปัจจัยนำเข้า (Inbound Logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) การบริการ (Service)

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

3.2.1 การเก็บข้อมูลจากห้องโถงต้นน้ำ

การศึกษาห่วงโซ่อุปทานประมงพื้นบ้านเชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์สินค้าอาหารทะเลให้มีประสิทธิภาพเพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง นั้นใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากตัวอย่างโดยมีรูปแบบการเก็บข้อมูลของการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ทำประมงพื้นบ้านที่เป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้านเชิงการค้าในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิคือ

การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้เทคนิคนี้ในการสำรวจรูปแบบการดำเนินงานเบื้องต้น ของการทำประมงพื้นบ้านเชิงการค้า ในประเด็นการบริหารจัดการการเก็บเกี่ยว(การจับ) การขนส่ง การกระจายสินค้า การตลาด และการขายจำหน่ายอาหารทะเลให้แก่ผู้บริโภคทั้งในรูปแบบอาหารทะเลสดและการแปรรูป และร้านอาหารที่จำหน่ายเมนูอาหารทะเล ทั้งนี้การสังเกตจะทำให้ทราบถึงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการระบุกิจกรรมที่สำคัญที่มีคุณค่าเพิ่ม กิจกรรมที่ไม่มีคุณค่าเพิ่ม และกิจกรรมที่จำเป็นแต่ไม่มีคุณค่าเพิ่ม โดยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และจดบันทึก นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนจะถูกนำไปใช้สำหรับการตั้งคำถามในเครื่องมือวิจัยต่อไป

การศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะป้อนคำถามตามแนวคำถามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ภายใต้อรรถาธิบายของการมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและผู้วิจัย

การศึกษาโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักวิจัยจะป้อนคำถามให้แก่ที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เชิญมา เพื่อให้ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายในประเด็นสำคัญที่นักวิจัยได้ป้อนเข้าสู่ที่ประชุม

การศึกษาโดยวิธีการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเข้าไปสังเกตการณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพประมงของครอบครัวที่อยู่ในชุมชน เช่น การประชุม การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและสมบูรณ์สนับสนุนการเก็บรวบรวมใน 2 วิธีแรก ซึ่งการเข้าไปร่วมสังเกตการณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยจะขออนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม

การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจะดำเนินสัมภาษณ์จากตัวอย่างที่ศึกษา อย่างแบบเจาะจง (Purposing Sampling) ร่วมกับการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ หรือเชิงก้อนหิมะ (Snowball Sampling) โดยที่จะได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาก่อนจากพื้นที่สังเกตในเบื้องต้นและเป็นข้อคำถามในประเด็นการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกและอัดเสียง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การทำประมงพื้นบ้านและสถานการณ์การทำประมงในประเทศไทย ในเขตภาคตะวันออก รวมถึงทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับโซ่คุณค่าที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความ และ Website ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถิติการประมง กรมวิชาการประมง เป็นต้น

3.2.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากห่วงโซ่อุปทานน้ำและกลางน้ำ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นสถานการณ์การค้าและการทำประมงพื้นบ้านของไทยและของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ส่วนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ทำการประมงพื้นบ้าน กลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ผู้รวบรวมผลผลิตและกระจายสินค้า อาหารทะเล ในเขตจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เขตภาคตะวันออก สะพานปลาและร้านขายอาหารทะเล ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีกทั้งในรูปแบบจำหน่ายสดและแปรรูปสินค้า รวมทั้งแปรรูปเป็นอาหาร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ ชุดสำหรับเกษตรกรทำการประมงพื้นบ้าน และผู้รวบรวมอาหารทะเล โดยแบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นมาจากพื้นฐานแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าของ Porter ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 9 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว (การจับ) การประมงพื้นบ้าน โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound

Logistics) การดำเนินงาน (Operations) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) การบริการ (Service) กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) และการวิเคราะห์ SWOT ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2 ศึกษาแนวคิด จากการประชุมเสวนากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการทำประมง ด้านการค้า และด้านการท่องเที่ยว กับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด การท่องเที่ยวจังหวัด ประชาชนและผู้นำชุมชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ การทำวิจัยในการให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามแผนงานโครงการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามสัมภาษณ์การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

3.3.2 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย

คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามสัมภาษณ์การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการศึกษาห่วงโซ่คุณค่าประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราด เชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายตลาดเชิงพาณิชย์เพื่อการแข่งขันบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบ สัมภาษณ์

3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบเขตเนื้อหา โดยใช้คำที่กะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นประโยคความเดียว ไม่ใช่ประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ หรือคำถามที่เป็นการชี้แนะให้ผู้ตอบรับหรือปฏิเสธ พร้อมทั้งตรวจสอบการพิมพ์และการเรียงลำดับข้อความ

4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 4 ท่าน ประกอบด้วย
 ผศ.ธงชัย ศรีเบญจโชติ อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
 ผศ.วัชรินทร์ อรรถศรีวร อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี
 ผศ.พิสิฐ ชัยสุวรรณถาวร อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
 ดร.นิพนธ์ วุฒิชัย อาจารย์ประจำหลักสูตรการเงินและการธนาคาร
 เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective
 Congruence : IOC) ความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) ว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของ
 การศึกษาครั้งนี้หรือไม่ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จะถูกนำไปใช้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ได้แก่

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่ต่างต่างกัน คือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้า ด้านผู้วิจัย (investigation triangulation) โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต

3. การตรวจสอบสามเส้า ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological-Triangulation) โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกต ควบคู่กับการซักถาม รวมไปถึงการถอดข้อความจากการบันทึกเสียง

การตรวจสอบแบบสามเส้าจะทำให้ได้ความสอดคล้องของข้อมูล และการค้นพบสิ่งที่แตกต่างเพื่อทำการสรุปข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัยต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. จะทำการตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์

2. มีการวางเค้าโครงข้อมูล โดยการทำรายชื่อหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้ว แบ่งออกเป็นประเภท (Categories) ซึ่งจะให้ผู้วิจัยสามารถตัดสินใจได้ว่าจะดึงคำหรือตัดข้อความใดออกไป

3. ผู้วิจัยได้คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมมาประกอบข้อมูล เอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้ง

4. การวิเคราะห์เนื้อหาผู้วิจัยจะทำตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest Content) ในเอกสารมากกว่าการกระทำต่อเนื้อหาที่แฝงอยู่ (Latent Content) โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองวิธีเป็นข้อความแบบบรรยาย ซึ่งจะขึ้นอยู่กับ ประเด็นหรือปัญหา ที่จะวิเคราะห์และการเลือกของผู้วิจัยที่ได้ข้อมูลจากการทำการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การเขียนสรุปรายงานจะเป็นการประมวลผลของการเก็บข้อมูลทั้งหมด จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยนำมาประยุกต์กับแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า พร้อมนำเสนอสภาพของปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปัญหาห่วงโซ่คุณค่าของประมงพื้นบ้านที่จะสร้างเครือข่ายการตลาดเชิงพาณิชย์อาหารทะเลในจังหวัด จันทบุรีและจังหวัดตราด

3.4.2 ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จะถูกนำไปใช้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นสถานการณ์การค้าและการทำประมงพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ในประเด็นคำถามด้าน ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว (การจับ) การประมงพื้นบ้าน โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistics) การดำเนินงาน (Operations) โลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) การบริการ (Service) กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities)

ส่วนที่ 2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ทำการประมงพื้นบ้าน กลุ่มเครือข่ายประมงพื้นบ้าน ผู้รวบรวมผลผลิตและกระจายสินค้า อาหารทะเล ในเขตจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เขตภาคตะวันออก สะพานปลาและร้านขายอาหารทะเล ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีกทั้งในรูปแบบจำหน่ายสดและแปรรูปสินค้า รวมทั้งแปรรูปเป็นอาหาร และผู้บริโภคคนสุดท้ายในประเด็นคำถามด้าน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานต่อการตัดสินใจในการบริโภค ปัจจัยนำเข้า (Inbound Logistics) การผลิต (Operations) การส่งมอบแก่ลูกค้า (Outbound Logistics) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) และการบริการ (Service)

3.4.3. การตรวจสอบข้อมูล

1 ตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ข้อมูลวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสมบูรณ์เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบด้านข้อมูล การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการทบทวนข้อมูล ดังนี้

การตรวจสอบด้านข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันโดยใช้คำถามชุดเดียวกันหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้อาจจัดระบบข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การทบทวนข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากที่สุดการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากเจ้าของผู้ซึ่งให้ข้อมูล ผู้วิจัยยืนยันความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูล ด้วยการให้บุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดให้เจ้าของข้อมูลได้อ่านและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งทักท้วงแก้ไข ให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม และยอมรับข้อมูลที่น่าเสนอนั้นทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะใช้ส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เรียบเรียง วิเคราะห์และตีความแล้ว

3.4.3 สรุปข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อภิปรายผลข้อมูลตาม ทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปรวบยอดและข้อเสนอแนะต่อไป